

ЗАМАН

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪАБАРДИНО-БАЛКЪАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Турнир

Тюнене Нальчикде тхэквондодан «Элбрусну Кубогу» деген алтынчы халкыла аралы турнирни къууанчы халда ачылыу болганды. Анга Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Арсен Каноков, Парламентни Председатели Чеченланы Анвар, Юг Кореядан келген къонакыла да катышханды.

Арсен Каноков, спортчулары, къонакыла да алгъышлай, бюноклоде спорт адамлары жашуларында энци магъаны турханни чертеди. Оли инсанни физический,

«Элбрусну Кубогу» ючюн эриширгиде

ниет жаны бла да кочейди, саулгуу жашу бардырырга келдиреди. Къабарты-Малкъар не заманда да спортда жетиширге бла белгили болганды, мында кеп айтхылык спортчула чыкыган

Юг Кореяны тхэквондо федерациясыны келечиси да, спортчулары алгъышлай, турнири къурагъанлаъа ырызлыгъын билдиргенди эм жыйылгъанылары барысына да мамырлык, хорлам тежегенди.

Турнир законла чыгъарчуу алавланы 75-жылгъына эм КъМР-ни Парламентни 20-жылгъына жораланып бардырыла. Аны баш мураты - спортуу бу торлоосун республикада, къыралда да айнагъуу

Патвиядан бла Израильден беш жоюдан аслам спортуу катышырыкъдыла. Алавы арасында сакъ-ата да бардыла. Спортула эки жыл сан категориюда эришеди: 1996-1998 эм 1999-2001 жыллада

дыла. Ала, даржалы эришуледе, Олимпиадалада да алыч жерлени ала, республиканы, къыралы да атын иги бла айтдырдыла. Биюнг эришир спортчулаъа хорлам тежейме, дегенди ол.

Ол республиканы Башчысына, Чеченланы Анваргъа, спорт эм туризи министр Аслан Абдуноха тхэквондоу айнагъуа себеплик этгенлери ючюн ырызлык къагыла бергенди.

ду эм спортчуларыбызны усталыкълары ёсдоркудо. Анга Россияни 23 субъектинде, Армениядан, Къазахстандан, Белоруссиядан, Украинадан, Турциядан, Грузиядан, Болгариядан, Азербайджандан,

туугъанла. Эришюлеге баш судьялыны Висита Музаев этеди.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия, Суратланы ХОЛЛАЛАНЫ Марзият алганды.

ФЕСТИВАЛЬ

Айтхылык дирижерну туугъан кюнюне аталып

Симфония музикаканы Юрий Темиркунов аты экинчи халкыла аралы фестивални къууанчы халда ачылыганды. Анга катышханлары алгъышлай, КъМР-ни культура министри Руслан Фирозов июн айтылык дирижеру 75-жыллык юбилейине аталып бардырылгъаны айрып айтханды. «Фестивальгъа профессионал музыка искусство-

да атлары дунгазга айтылган жангы жырчыла бла музиканта кшошулгандыла, ол санда Рахманов аты трио, «Ла Скала» театры солисткасы, сопрано Сильвия Маветти, кларинетист Фержио Дельматто, халкыла аралы конкурсанты лауреаты Василий Ладож», дегенди.

Фестивальни кезиунде Искусстволаны Север-Кавказ инсти-

тутунда Юрий Темиркуноха атылып, «Парящии над оркестром» деген сурат керимч къурагъан эди. Анга 600-ден артык адам къараганды. Институтуу кулура эм искусствола колледжнде уа Къабарты-Малкъар къырал филармонияны Россияни халкы артисти Борис Темиркунов башчылык этген симфония оркестрини концерти болганды. Анга

КОЛЛЕГИЯ

Къолайсызлаъа себеплик тапдырыу кёбейгенлей турлукъду

КъМР-ни Уруну эм социальный айнагъуу министерствосуну структурасына бюноклоде онюч жер-жерли управление, жыйырма ведомстволу учреждение киреде. Саулдай да ол элли полномочияны толтуруды, къырк бешден артык къырал жумуш да жалчытады, къырал болушлук керек болгандыла маддорла этеди. **Ма бу шартланы министростуну башчысы Тобейланы Альберт коллегияны жыйылыуунда айтханды.**

Тогуз айны ичнде тамаланган ишлени колдеринде айта, ол РФ-ни Президентини иш хакъы кеюоруу бла байламлы указалары толтуруу баш маганлы борча саналгъаны белгилегенди. Министерство бу иш къылай баргъанын квартал сайын тиледи. Тогуз айны ичнде КъМР-ни бюджет учреждениелардан 689-су тилгенде элда улпу эм органлык предриятиелда иш хакъ орта эсеп бла 17.454 сом болганы, ол а бытырдан эсе 15,8 процентте өсгени таклашдырылганды.

Компенсацияны ёлчелми торлендиргенди эмда, 2012 жыл бла тенгештиргенде, 14,5 процентте бонди. Республиканы регистреде эсепте 109909 льготник бардыла. Алавы хар бирине компенсациягъа 89520 сом төленди. Дагъыда социальный къашакъ ачкагъа тиешили болган 28004 пеняени барды. Алагъа болушлукъа бытыр 297097,51 минг сом къоратылганды.

пособие төленгенди – битуде да 512219,6 минг сом. Былайда министр кууандырчыра шартла да келтиргенди: беш эм андан да кеп сайы табыс ёсорген тиеширеланы саны эсеп барды. Биыйны биричии октябрине республикалы эсепте 3028 тиешире турады. Бытыр а ол кезиуде ала 2873 болган эдиле. «Ана махтурлукну» майдалы бла сгууаланганна да 184-ге жеткенди (бытыр – 134).

Къулулукъгъа салыу

Олег Сокуров - РФ-ни Наркотоконтролюу КъМР-ге Управляныясыны маматасыны экичиси

РФ-ни Президенти В.В.Путинни Указы бла Сокуров Олег Халовичи 2013 жылда 31-чи октябрден башлап Россияни ФСНК-сыны КъМР-де Управляныясыны маматасыны орунбасарына, Управляныяны маматасыны кулузгуну толтурууганна салында. Аны бла бирге ала полицияны полковник деген чын да берилди.

БАЙЛАМЛЫКЪЛА

Дмитрий Медведев бардырлык кенгешге къатышырыкъдыла

7-чи ноябрьде КъМР-ни Экономиканы айнагъуу министерстволу комиссияны вице-преференция амамтла бардырылган жыйылыуна къатышырыкъды. Аны РФ-ни Правительство Председатели Дмитрий Медведев бардырлыкды. Анда сёз жашауу къыйматын кёторууде эмда предпринимател ишни бардырыргъа тынч болура онгла курауда информация технологияны хайырлануу юсюнден барлыкды.

Къабарты-Малкъардан кенгеше КъМР-ни экономиканы айнагъуу министри Мускуланы Алий, аны орунбасары Электрон жумушлары бла управленияны системаларны департаментини башчысы Чочайланы Мариям къатышырыкъдыла.

Экономиканы айнагъуу министерствосуну электрон жумушлары бюлонмоу специалисти-эксперти Мамайланы Саида билдиргенгё көре, кенгешге къырал эм муниципальный жумушлары электрон аммала бла тамамлауу игилендире-

уюу концепциясыны проекти сюзюлгокю. Дагъыда ведомстволаны араларында ишлени электрон аммала бла тамамлауу къурау жаны бла борчла къалай толтурулгъанларына, «Къырал эм муниципальный жумушлары бир порталы», «Къырал эм муниципальный жумушлары федеральный рестири» федеральный къырал информация системалада салынган информацияны магъаналыгъын кёторуу жаны бла иш къылай къурагъанна къараллыкды.

Элеовара КАРАШАЕВА. КъМР-ни Экономиканы айнагъуу министростуну.

ЫЛНАСАУ

Валентина Матвиенко КъМР-ни Башчысына ырызлыгъын билдиргенди

РФ-ни Федеральный Жыйылыуу Федерация Советини Председатели Валентина Матвиенко КъМР-ни Башчысы Арсен Каноковха «Виртуозы Москвы» къырал камералы оркестрини Къабарты-Малкъарда гастрольерини тап къурагъа болушханы ючюн ёсып этгенди.

«Аны жетишилген баргъанына Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоусу, шахарны артисти, «Къабарты-Малкъар коллективтеринде бирини артистерине республикада бек жарык тобегенлерин, жамауат алавы фахмуларына бийик багъа бергенни улпу ырызлыкъ бла белгилерге есюме. Музыкант республиканы сыйлы саугъалары бла саугаланганыларына, бир бирлерине уа «Къабарты-Малкъар Республиканы халкы артисти» Республиканы сыйлы артисти-деген махталу ала берилгенлерине, оркестрини коллективини

да Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоусу Сыйлы грамотасы бла саугаланганына бек къууанганма. «Виртуозы Москвы» къырал камералы оркестрини Къабарты-Малкъарда концертин бардырыргъа себеплик этгеннигиз ючюн жорек ырызлыгъымы билдире. Аны гастрольларына алай иги къурагъанлары алавы Россияде Культураны жылына саналган 2014 жылда эм андан сора да, бардырырга талпындырадъ», деп жазылды Арсен Каноков аты бла жиберилен писмада.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоусу прес-службасы.

ЫРАЗЫЛЫКЪ

Латышлыла Къабарты-Малкъарны бек жаратхандыла

Аны юсюнден ала Къабарты-Малкъарны Башчысы Арсен Каноковха жазгандыла. Латвия Республиканы парламентарийлерини, белгилли бизнесменлерини, атлары айтылган футболчуларыны къауум сентябрьде Къабарты-Малкъарга келгенде эмда КъМР-ни Правительствоусу «Дружба» футбол клубуну 30-жылгынына атагъан халкыла аралы футбол турнирге къатышанды.

Къонакыла ала республикада этген хар атамлары сайын огурулулукну, таза ниетлигини, иваллигини өзгелен тургъанларын чертедиле. Латвийни парламентини президиумуну члени, «Жашиллени» фракциясы эмда Эллиени биригиюноу башчысы Августс Биргманис Арсен Каноковха жиберилен писмада сунда былай жазды: «Турнири курагъаныла аз заманын ичнде бизге республиканы кеп аламат жерлерин кёргозталгандыла. Къабарты-Малкъарны ариулулукны биз сейир этгенбиз, аны адамлары да бек жаратханды. Ала бек огурулдула, къонакыла ала сюдеди. Республиканы ариу, ёзден адамлары аны бек уллу байлыгъыдыла. Латвияны парламентарийлени эмда делегацияга киргенлени атларындан Сигизе, Арсен Баширович, Сизни бетигизден а юбилей ишлени курагъанлары барысына да бизге алай иги къаратынгъыз, Къабарты-Малкъарда болган кюнлерибизни унуталмазча этгеннигиз ючюн жорек ырызлыгъымыны билдиребиз. Сизде болган кюнлерибиз эки халкыны араларында шукулукну эм байламлыкъланы кюнчидириуге себеплик этмей къопрык тойлолдоле. Латвийни спорт делегациясыны Къабарты-Малкъарда болганы халкыларыбызны араларында бирге ишлеуге, културлада, спорда да жангы тобешилерибизге жол саллыгъына бек ишанбанды».

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоусу прес-службасы.

ЭЛ МЮЛК

Тахта кёгетчилик иги ёсюм кёргозуде

Биыйл биринчи тогуз айны ичнде республиканы консерва заводлары 43 миң тонна тахта кёгет эм жемши продукцияны жарашдырып, авладан 120 миллион улсовный банка консервала чыгъаргандыла. Бытырны бу кезиуде ала тенгештиргенде, ёсюм 28 процент болганды.

КъМР-ни Эл мюлк министростундан билдиргенлерине көре, бу бейледе эки иги ёсюм помидордан этилген консерваланы чыгъаргандыла. 2012 жылны ал тогуз айы бла тенгештиргенде, алавы ёлчелми эки кереге көбейип, 16 миллион улсовный банкагъа дежи жеттени. Жашил кудурдан да 35 миллион банка консервала этилгенди, ёсюм 12 процентди. Топат пастадан а заводла бу монгере 18 миллион улсовный банка чыгъаргандыла. Аны производствосунта да тохтамаганды, алай ол шындо окуяны бытырдан эсе 44 процентте аслам болды.

УЛАШЛАЛАНЫ Мурат.

Билдирю

Алгъа митингъызы бла жыйылыу

КПРФ-ни Къабарты-Малкъар республиканы бюлмоу 7-чи ноябрьде Улуу Октябрь социалист революцияны 96- жылгынына атап, В.И.Ленинни эскертмесини алында митинг бардырылды. Ол 14 сагъатда башларыкъды. 15 сагъатдан 17 сагъатха

деги уа Ленин проспекте, 57-чи койи (КъМР-ни Парламентини алында мекянда), экинчи эжда, Асламлы информация оргналу жамауат эм да органзацияны юристи бла министростуну конференциялыда кууанчы жыйылыу бардырылды.

Шимал Кавказ кюн сайын	«Инвесторбанкны» Нальчикде бёлюму ачылыкды	Фонду айнууна себеплик этгенлеге - саугъала	Жерлешерибиз журини сейирге къалдыргандыла	Закийни уллу суймеклик бла эсгергенди	Шёндюголо спорткомплекс боллукъду
2 бет	2 бет	3 бет	3 бет	4 бет	4 бет

«КъМР-ни Башчысы Арсен КАНОКОВ: «Инвестторгбанкны»

Нальчикде бёлююм ачыллыкыды

КъМР-ни Башчысы Арсен Каноков «Инвестторгбанк» ОАО-ну республикада офсин ачынуу юсюнден башламчылыгын дугуз кьргенди. Аны Ставрополеда филиалыны управлюощи Лариса Дегтярёва КъМР-ни Башчысы бла тобушюнде банкны Къабатыр-Малкъар эда деп клиенттери кеп болгъунарлы, аны себепи Нальчикде операциялы офис ачыла оги боллугун айтады.

Арсен Каноков бирге ишлеуе ипотека кредити эманда прадаринимателлеге зымла берюню артында магнаныга санаганын билдиргенди. «Биз гитче эм орталкь бизнесге тутушчулук этебиз, республиканы адамларыны змни иши ишлене себеплик этгенле ба байлыккы жюртореге хаазырыбыз», дегенди.

Капиталы 2013 жылны 1-чи октябрина 16 миллиард сомгга жетген банкны филиалыны башчысы да Нальчикде прадаринимателле ачыртыа деген ону бек алгъа Къабатыр-Малкъарда жашагъанлагъа тап болсун деп этилгенин чертип айтады.

«Инвестторгбанк» - коммерциялыды. Аны РФ-ни битеу федеральый округтарында 21 филиалы, 80-ден артык кошокъа офиси бардыла. Ол

Къолайсызлагъа себеплик тапдырыу кёбейгенлей турлукуду

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Быйыл жыйылган ахагъа 690 ветеранга бла эрлер урушда ёлген кой бийчелеге 6900,0 минг сом юпешингенди. «Андан сора да, КъМР-ни Президентствосу 33 ветеранга юйлерине ремонт этерге бир кере аха болушлук берюню юсюнден бегими проектин жарашдырды. Анга шёндё кыралга турды», деп кошокъа тобул.

Социальный кьоруулауда халкъга къалай эркинликле ба гарантияла берилгендерин юсюнден дайым билдирит туруну да министр магнаныга ште санагъаны эманда ол къыйматы болуруна дайым да къайгырылуи этилгенин чертгенди. Сёз ючюн, министрствону специалистри, узыкъ элге берип, приёмла курадыла, министр аны орунбасарларыны, департаментлени таматарларыны къагышлары бла телевиденияда, радиою ангылатуу ушакъла жардырыладыла, газетледе билдирит чыгъадыла. Министрствода «Бир социальный кечюню» кече-июн да ишлеп турды. Тогуз айгъа анча 545 кере сёвшингенди. Корууныгъа къазау ишлеуе номер да иши андан ары бардыла. Ары да отчём кезюню июнде 76 адам сёвшингенди.

«Биз республиканы халкы бла тоюунлей тематикалы телефон байлыккы эманда бардырабыз. Магнаныгъа кый майда сабилеге зорулук этиуге къазау нет бла аллай аха бардыргъанды. Аны кезюнде бир кюнне 32 адам сёвшингенди. Бири уа терк окуу

амалларыны игилендируню, аланы санын ёвдоруню кошокъа мадарлан эпизит», деп аха бёлюнюр ючюн ашыгыргъа керекди, дегенди.

«Андан сора министр социальный учреждениладда финансла журтоюню низамын игилендириге, кредитор борчуну азайтыну мадарларын этерге, министрствону аппаратнында контракт служба кураурага, «Ючлю юйор» деген проектин черкеленин чертип айтады.

Мындан ары тамамларыкъ борчлары юсюнден айта, ол ала кеп да, къыйын да болгъунарлы чертгенди. Аладан бири-халкъга этилген социальный жумушларына кастевоарына кыты контроль этюню, Улуу Ата журт урушун ветеранларыны бла инвалидлерини жашау болуура ириленируню, къойлакъы койюргоге къырал болушлукуну социальный контрактха кере берюню курауду. Социальный жумушла бла жалчытууна кастевоарын, формаларын,

бюджетти, кеп да бармагъанлай, сюзюлюкю. Ма ол жумушларына деп аха бёлюнюр ючюн ашыгыргъа керекди, дегенди.

«Инвестторгбанк» - коммерциялыды. Аны РФ-ни битеу федеральый округтарында 21 филиалы, 80-ден артык кошокъа офиси бардыла. Ол

бюджетти, кеп да бармагъанлай, сюзюлюкю. Ма ол жумушларына деп аха бёлюнюр ючюн ашыгыргъа керекди, дегенди.

ПРОФЕССИОНАЛЛА «Жорламлагъа итиную - жашаууму байыкъландырады»

Алгъаракъда Нальчикде «Россейни саулыкъ сакълаууну устазы-2013» деген Битеуроссий конкурсу республикала кезюнде Тырысузуу бешинчю номерли гимназияны инглиз тилден устазы Оманлан Олеся жинчи жерге тийишли болгъаны. Бюгонтюо ушакъ нёгерибиз оюду.

«Олеся Борисовна, шюлда къала ишлеп тибиргенди», шюлко башагъанда сора университетимизингилз тил бёлюнюм окуругъа киргенди. Андан сора уа Терс-Кююнда ора шюлда ишлеп башагъанба. Бир жылдан сора уа кесим окулу кетген гимназияга чыгарыла. Шёндё мында башланган класпада, биринчи зенолада да инглиз тилден дёрсе береме. Бийик даржалы квалификациям барды. Мен окутуучу предмет сабилеге не жаны бла сейир болура кеп амал жайрыланма. Педагог стажам аз болгъанына да къырамай, манга инглиз тилден устааланы районда методика биртуруне башчылыкъ этерге бюоргъулана.

«Дерсдеригини уа къалай кырайсыз?»

«Предметте башланган класпада сабилени юйрету турлу, оюн, информация-коммуникация, саулыкъ сакълауны технологиялы хайырланма. Таматала бла ишленгенде уа, проект амаллагъа, дебят технологияла, ролягъа ююлшинген оюнагъа бегирек

сёз бурма. Меню окутуучуларым титин-излем проектлеге да оююн кытайшыдыла. Ол а, алагъа предмет програмасын терн билгире оиг болгъаннан сора да, шюки эм район олимпиадада аха жеттишилле болууругъа болушлукъду.

«Сиз кесизге да жетишилденден кыруу болмагъанын билеме...»

«Халкъла аралы илму-практика конференцияны лаураты болгъанын. Ол окутуучулар култураны бла адамлары араларында бир бирни ангылауу айнагъуна атлангъан эди. «Жалны устазы-2010» деген район конкурсу уа «Мастер-класс» номинацилада хорлагъан эдим. Озган жыл республикада «Дуниа-кечкис» деген ат бла бардырылган фестивальда да анылыкъга тийишли болгъанма.

«Россейни саулыкъ сакълаууну устазы-2013» деген Битеуроссий конкурсу республикала кезюнюне кытайшыканды. Аны юсюнден не айтырға болуушсуз.

«Конкурсда «Мен» саулыкъ сакълаууну устазы» деген творчестводу презентация, танымал классында дёрс берю эм кесинги ишинге «Саулыкъ сакълау технология» деген изгъа кере эбуругъанды. Конкурс комиссия, сабилеге да мени дерсимге бек жараткандыла. Сайрагъан темам да «Торсон-ле-бизни тегергибизди» манга бийик багъагъа тийишли болура бек болушканды.

«Сизни юсюнюздени тире, жетишилле болууругъа сюйен адамды дегиле.»

«Кертди, бир конкурсга, эришлюге къытайш эсем, анда хорларгъа итинеме. Алгъаракъда болгъан конкурс а бек къыйын эди, болса да, сейир эди. Анда экинчи жерге алгъан ахшы жетишилди. Кесими ишми бек сюеме. Мындан ары да сабилеге инглиз тили юйретуде жангъа ыз, амал изерикме. Конкурсла да тире къытайшма. Ол барсы да мени жашауумду.

ДАМЕТАРАНЫ АНАТОЛИИ. Суртаны автор алгъанды.

ДАМЕТАРАНЫ АНАТОЛИИ. Суртаны автор алгъанды.

Документле

Къабатыр-Малкъар Республиканы Парламентини тертночю чакъырылууну депутатыно бек болган мандатын «Единая Россия» Битеуроссий политика партияны Къабатыр-Малкъар регион бёлююм кьрготтен кандидатланы тизмесине кере регистрация этилген Берхамов Хамидби Левлевиче берюню юсюнден

БЕГИМИ

2013 жылда 29-чу октябрёда Нальчик ш. №63/2-5

Парламентини тертночю чакъырылууну депутатыно бек болган мандатын «Единая Россия» Битеуроссий политика партияны Къабатыр-Малкъар регион бёлююм кьрготтен кандидатланы тизмесине кере регистрация этилген Берхамов Хамидби Левлевиче берюню юсюнден

агушту чыгарылган 56-Р3 номерли Закоууну 66-чы статьясы 8-чи кевсегине тийишлиликде Къабатыр-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясы бегим этеди:

1.Къабатыр-Малкъар Республиканы Парламентини тертночю чакъырылууну депутатыно бек болган мандатын «Единая Россия» Битеуроссий политика партияны Къабатыр-Малкъар регион бёлююм кьрготтен кандидатланы тизмесине кере регистрация этилген Берхамов Хамидби Левлевиче (№73) берге.

Айыруу комиссияны председатели Айыруу комиссияны секретары

2.Бегими аспалны информация органлада басмаларгъа эманда Къабатыр-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны Интернет-сайтына салыргъа.

В.М.ГЕШЕВ
АТМЫРАЗАЛАНЫ И.А

Къабатыр-Малкъар Республиканы Парламентини тертночю чакъырылууну депутаты Берхамов Хамидби Левлевичини регистрация этюню юсюнден

Къабатыр-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны БЕГИМИ

2013 жылда 29-чу октябрёда Нальчик ш. №63/3-5

«Къабатыр-Малкъар Республиканы Парламентини тертночю чакъырылууну депутатыно бек болган мандатын «Единая Россия» Битеуроссий политика партияны Къабатыр-Малкъар регион бёлююм кьрготтен кандидатланы тизмесине кере регистрация этилген Берхамов Хамидби Левлевиче берюню юсюнден» Къабатыр-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны 2013 жылда 29-чу октябрёда чыгарылган 63-Р3-чи номерли бегимине. «Къабатыр-Малкъар Республиканы Парламентини депутатыно айырууну юсюнден» Къабатыр-Малкъар Республиканы 2008 жылда 5-чи августда чыгарылгъан 56-Р3 номерли Закоууну 68-чи статьясыны 3-чу кевсегине

тийишлиликде Къабатыр-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясы бегим этеди:

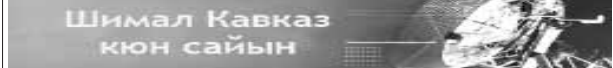
1.Къабатыр-Малкъар Республиканы Парламентини тертночю чакъырылууну депутаты БЕРХАМОВ Хамидби Левлевичини регистрация этерге.

2.Къабатыр-Малкъар Республиканы Парламентини тертночю чакъырылууну регистрация этилген депутатыно ол айырылгъанына шагъагъылк этген удустворенне берирге.

3.Бу бегимини аспалны информация органлада басмаларгъа эманда Къабатыр-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны Интернет-сайтына салыргъа.

Айыруу комиссияны председатели Айыруу комиссияны секретары

В.М.ГЕШЕВ
АТМЫРАЗАЛАНЫ И.А

Нидерландыгъа атлангандыла Астрахань политика бла бизнесменле Быйыл Нидерландыгъа экинчи жер атлангандыла, кемеле ишлеуе эм зл молкюо айнагъуу юсюнден биргитип жарашдырлауу проектине сюереге дег.

«Вице-губернатор Константин Маркелов башчылыкъ этген делегация «Европорт-2013» деген Халкъла аралы керюмюде Голландияны уллу эл молк предприятияларында болуукуду, белдиргендиле регионун правительствоосуна прессулужбасында ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине.

«Къабатыр-Малкъар Республиканы Парламентини тертночю чакъырылууну депутатыно бек болган мандатын «Единая Россия» Битеуроссий политика партияны Къабатыр-Малкъар регион бёлююм кьрготтен кандидатланы тизмесине кере регистрация этилген Берхамов Хамидби Левлевиче берюню юсюнден» Къабатыр-Малкъар Республиканы 2008 жылда 5-чи августда чыгарылгъан 56-Р3 номерли Закоууну 68-чи статьясыны 3-чу кевсегине

«Историяны эл молкюе чурагъалары быйыл жайда Нидерландыгъа экинчи жер баргъанды этилген оюну юли сюер муратлыгъа. Сёз Астрахань областыда эл молк жаны бла биргитип илму-излем эл молк арны кураууну юсюнден барды.

«Вице-губернатор Константин Маркелов башчылыкъ этген делегация «Европорт-2013» деген Халкъла аралы керюмюде Голландияны уллу эл молк предприятияларында болуукуду, белдиргендиле регионун правительствоосуна прессулужбасында ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине.

«Историяны эл молкюе чурагъалары быйыл жайда Нидерландыгъа экинчи жер баргъанды этилген оюну юли сюер муратлыгъа. Сёз Астрахань областыда эл молк жаны бла биргитип илму-излем эл молк арны кураууну юсюнден барды.

«Сталинградска битва» деген панорама музейде Волгоградны «Комбо-джаз Беген» деген кызуу Леидю Утевову жаз композицияларын сокъганды. Адамла музейге халкысы келгендиле. Ол болуну туристле да, волгоградчыла да хайырлангандыла эм койюрлары бла оюну келгендиле.» дегенди панорама музейини келгичиси Татьяна Приказчикова.

«Она арада эки жанына да хайыр беричра Астраханьны аспалны голландияны специалистле бла бирге урулукъ-улук, генетика, битимчилик сфералада биргитип ишлердикди.

«Итайханына кере, Волгоградны баш музейи эрттен бери да «Комбо-джаз Беген» оюнуу, Россияны културасыны сыйлы кулукъучусу Анатолий Воронев бла шёкүлукъ журютеди. «Бизни шёкүлукъубуз бирикдирген проектле бла ишлей итбенибинизи ачыкълагъанды, болсада бу концерт а улуу байрам эди. Абадан адамла къы жашыра келе тургъанлай шыра эдиле, жаш адамлагъа уа 1930-1940 жылланы джаз композициялары сейир затча кьроннген эдиле», деген эди Приказчикова.

Жирновскийни айтханын жаратмагъандыла

Кеп миллетли Къараачи-Черкесде Владимир Жирновскийни «Кавказны чеклерге» деген эм «сабилей устууна азайтырға керекди» деген сёленини бардырабыз. Аны чеклеринде «Актуальны» деген аналитика программада Прохладна районда Учкебно элде кирчип бла тинсокаторн чыгарычу заводданы курулушларыны юслеринден видеосюжет керюлюптоганды.

«Итайханына кере, Волгоградны баш музейи эрттен бери да «Комбо-джаз Беген» оюнуу, Россияны културасыны сыйлы кулукъучусу Анатолий Воронев бла шёкүлукъ журютеди. «Бизни шёкүлукъубуз бирикдирген проектле бла ишлей итбенибинизи ачыкълагъанды, болсада бу концерт а улуу байрам эди. Абадан адамла къы жашыра келе тургъанлай шыра эдиле, жаш адамлагъа уа 1930-1940 жылланы джаз композициялары сейир затча кьроннген эдиле», деген эди Приказчикова.

Жирновскийни айтханын жаратмагъандыла

Кеп миллетли Къараачи-Черкесде Владимир Жирновскийни «Кавказны чеклерге» деген эм «сабилей устууна азайтырға керекди» деген сёленини бардырабыз. Аны чеклеринде «Актуальны» деген аналитика программада Прохладна районда Учкебно элде кирчип бла тинсокаторн чыгарычу заводданы курулушларыны юслеринден видеосюжет керюлюптоганды.

Жангы турист маршрутла

Донагъа Ростовда ноябрёда шахарны историы арасында тебиреп, 1761 жылда төбен Донну торюкловин чабуулулукъларында курулуурада эл ишленгенди. Сайлу Дмитрий Ростовскийни Ныхътанмансыдан башлап турист маршрут курулуу кылды. Аны юсюнден ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине облыстын край музейини кулукъучусу Алексей Илтигин билдиргенди.

Шёндёгери ол жерни кьоруулагъан топуракъ калаууну бир кесиге сакъланганды, эзде къырчык белгитле орнатылгъандыла, ол санда Александр Ольманьны аспалны композициясы, ныкътаманы биринчи команданы Иван Сомовха. Дон аскерни атаманы Даниил Ефремовха эм сандуиреки Хастановха жоралангъан эсертмеле 2009 жылда ачылгъандыла. Ныхътанман чеклери шёндёгери Красноармейский орам бла Театралый проспект бла, Дон черекни жагъасы бла барып, Чёкюню пророктине чыгъадыла.

«Историяны эл молкюе чурагъалары быйыл жайда Нидерландыгъа экинчи жер баргъанды этилген оюну юли сюер муратлыгъа. Сёз Астрахань областыда эл молк жаны бла биргитип илму-излем эл молк арны кураууну юсюнден барды.

Музейини илму кулукъучуларыны оюмларына кеп, маршрут «Большая Садовая» орам бла барыкътыла. Мында Врангелини юйюн, Макси-мову юйюн, Эски адет-тёрелени килиссаны керюрге болуушсуз.

«Историяны эл молкюе чурагъалары быйыл жайда Нидерландыгъа экинчи жер баргъанды этилген оюну юли сюер муратлыгъа. Сёз Астрахань областыда эл молк жаны бла биргитип илму-излем эл молк арны кураууну юсюнден барды.

«Историяны эл молкюе чурагъалары быйыл жайда Нидерландыгъа экинчи жер баргъанды этилген оюну юли сюер муратлыгъа. Сёз Астрахань областыда эл молк жаны бла биргитип илму-излем эл молк арны кураууну юсюнден барды.

Экстремизмге къазау кюрсенин амаллары сюзюлюгюнде

Чечени башчысы Рамзан Кадыров дил ахулла бла бирге жаш тельюно экстремист къыймылдагъа къазау турчуна ниет-къылыкъ жаны бла юйретууну оюндурду.

«Мен энта да бир кере экзингизе тюрюмере экстремизмне не тюрлю ишлерине эм вахабизмге къазау кореште жаш телью юйретууну ниет-кылыкъ жаны бла бек уллу магъанасы болгъанын. Андан сора да, кеп кере айтып тургъанма мен, иймалла эркин этмезлерин шюлко башагъан,

«Историяны эл молкюе чурагъалары быйыл жайда Нидерландыгъа экинчи жер баргъанды этилген оюну юли сюер муратлыгъа. Сёз Астрахань областыда эл молк жаны бла биргитип илму-излем эл молк арны кураууну юсюнден барды.

«Историяны эл молкюе чурагъалары быйыл жайда Нидерландыгъа экинчи жер баргъанды этилген оюну юли сюер муратлыгъа. Сёз Астрахань областыда эл молк жаны бла биргитип илму-излем эл молк арны кураууну юсюнден барды.

ДИНАРА ШОГЕНОВА. КъМР-ни Курулуш эманда архитектура министрствосуна прессулужбасы.

ДИНАРА ШОГЕНОВА. КъМР-ни Курулуш эманда архитектура министрствосуна прессулужбасы.

Редакцияны кыонагы

ТОМЕНЛАНЫ Альберт:

Рингге туюнуоулерге кыаразган хорламлазга ёхтемлендиредиле

Аскер кыон куч бла тоюшуден эмда кыашты единоборстводон Россия чемпион, полноконтактный кыол туюшоуден Евразияны чемпион Томенланы Альберт кёп бомай бардырылган «Битва под Москвой» эришууде белгилли спортчу Ясуби Эномотону биринчи раундда окуна хорлап, профессионал рингте 12-чи тобушуонде алчы болганды. Бу конюде уа Альберт

- Альберт, кезуюу хорламын бла алышларга сиеме. Мен Эномото бла туюшоуноу бир кышуктук кыараганма, ол абыйга замна ушай эди.

- Кертин айтканда, мен жарыкчыла деп кёпке ийнамды эдиле. Ясуби журыджитусу, гратпингден, кикбоксинден, тай боксдан чемпиону. Алай мен бла туюшоуру кыаштырылганды, ол алгач унамай турганды.

Экибизден ол сынаулакчы деп айтталык туюлуме. Эр кишилени араларында эришууде мен онакты жыймдан бери кыаштылмыне, бу тобушууде мен окуна болуп эдим сынаулакчы.

Рингге анга приёрларын кёргөзгөруне онг ахыра бермей кыойганма. Биринчи миундун окуна туюшоуноу кесим сойгөчкө бардырганма. Бу тобушууе арту оунай ахыра солумай хазырланганма: хар конюден да жаралау, спаррингле. Рингте мен жаланда хорлам иююн чыгардым. Негерлериме бу серишми нокуат бла бошаржыма дегенинде, бири да ийкемден эдиле. Алай, кесиге да кёрдөгүсү, хар не да мен сойгөгөнө болду.

- Хау, Ясубини «эсин аударгун» сен биринчи болдуң...
- Ары дери ол сериштерин жалаңда судыяны оюнулары бла кыштарды турганды. Мен туюшоуноу кыашты тюрлюлеринден профессионал рингте 13 серише бардырганма, аладан сегизини нокуат бла бошарганма, төртосюндө - судыяны оюнулары бла хорлаганма. Ёкюнөгөн жалаңда бир тобушууда кыштарыганма.

- Туюшоуноу ахырында сен битеу конюдан да терең белгилли алим, физик Эйнштейни сураты бла футболкалада кыаштыгынызга былай бир хачынуу кёрюнгөндү. Саңа Альберт «Эйнштейн» туменис дейдиле. Бу а кыштан чыгарды?

- Эйнштейни аты да Альберт эди. Маңа школ заманда окуна «атгырылган» эди бу чам аг. Алай агар, профессионал спорт бла керешил башлаганымда уа, жаңы затта тудуруу айтпаймын, аны кесиме алып кыштырганма.

- Кертин айтканда, туюшоуноу кыашты тюрлюлеринден эришуиле улуу байрамга, оюнуга ушаштырды, алай кыралдына. Ингилиз тилиде айтканда, улуу шук халда бардырылды. Аны себеппи он анда эришкен адамданы эдиле кыштарык керекпи?

- Саңа нокуатуу устан дейдиле. Серешми биринчи миундуда окуна бош кыюурагыны сиемсе?

- Ол мени тактикамды деп айтталык туюлуи, рингте хорлам иююн чыгарма да, бу мураткаме жешири иююн. Атуу кочкомчи кыштарыу да сарыма. Мен уртыа кыштан ингили аны махтанып айткан сума. Спортчу бу тюрлюсюнде туюшоуноу, тутушуууууу да амалларын аны ирилери, хайырларынга керексе. Мен а пасманда стюкида туюшошме.

- Чечени спортчу, полноконтактный туюшоуден Россияны чемпион Вихсан Амираров бла туюшоуноу а бек кыскаладан бири болуп эди?

- Он жалаңда 38 секунд барганды, алай туюшоуноу тюркүйүшү ошол акылымга болду. Бек кыш аруу оюн кёрбозторге, хайырланган амалларыны белгиле этерге керексе. Андан сора да, хар туюшоу - он сыңауу.

- Бек кыштын хорламын а эсиндегиби?
- Дагыстанны ишине А. Арашатов оюну болуп. Экибиз да хорлам коню бек кышты кыюушгү эди. Бир кышум трамвам бар эди да, ала иююн коючому толусунай кёрпозталмагына. Он туюшоуде мен судыяны оюнулары

бла хорлаган эдим.

- Хорлаптан а кыштынмыды?
- Бир серишмеде кыштырганма. Дагыстанлы спортчу Мурат Аблаев менден онгу болуп чыкканды. Алай ол менден он килограммга аару эди. Ары дери сыртымы ачылып, кышылган турган эдим. Ол да хорлатканымы бир сыңаууу. Туюшуден сора жаңына жарымын жарууна окуна бардыралмай турганма, укулда эдирик. Бирле мен спортчу кыюурагы окуна сунган эдимде.

- Андан бери кыштарыулак, сынаулакчы болганма. Хорлаткандан сора жаңындан рингге чыгаргыла, туюшошорго, хорламга итингерге керексе. Ол туюшуде экичи болганым маңга алай ачыу туген эди, майдалымы алгырга окуна чыгаргыла эмне.

- Шёндө сен атам Хусейин иореттиди.

- Спорт бла аты жылымдан бери керешиме. Хар заманда да атам кышымды, биз кыура да биргебиз - зарындан, жаралауны, спарринглине иезулеринде да. Ансыз быгыл жетишимге болдураалык болуура эдим, билмейме.

- «Бастон» клубга жаруу этеме, аны да атам кыураганды. Ол кеси да боксдан спортчу устангы эдиле. Тууган элимде Бабуентде июкюбюно арбазында спорттап ишелгенди. Шёндө анда эришкен жарыкчыла бокс бла керешилди.

Андан бир он кыурауу жаш барды, төлгерини арлабында кышчыла да ал бермекинде, фахмулу жашалдына. Бир ашкы замандан ала аты атарын барыбыз да эшиттирмеген ишексизме.

- Бирле туюшоуноу кыашты тюрлюсюн ануусу, кышты спортта саңалдыла.

- Хау, ол балет туюшоуде. Ол эр кишилени спортчу. Алай маңга алай кыюусу кёрюмөйүз. Ма, сёз окуна, боксда адамны башына уруп турдыла, мында уа ол жогучду.

- Башында кесиге да сагынганыма, MMA-дан (инглиз тилиде - Mixed Martial Arts - туюшоуноу кыашты тюрлюлер) эришуле шук халда кыураалгандым. Он мындан ары спортчу айнырыкчы деп айтталыкмыса?

- MMA ёкюнөгүдө терк айныды. Сёз окуна, Америкада анга сейр бек улууду. Россияда да алайла туюшолорго койс кыурайдина. Бюде илти спортчу кетилсе, ала да бу серишмеде кёчөмө кыласала, жаңгылык туюшоулордо, деп сума. Шёндө MMA-да кавакылы спортчула да кетилсе - Чеченден, Ингушстандан, Дагыстандан да. Чечен республиканын алык а азыркында.

- Сабийликке жашаны бири кышайлы спортка бардырадыла. Алай таматарга бөл барганды уа, спортчу кыюу, ала баша затла бла керешиле.

Оп а терсиди.

- Ала спортта кеслерине улуу борч салган болмаз эдиле. Сени уа бармыды мурагын?
- Хау, битеу дунида да бек иги боуш болурга. Аны махтаным айтпайма, ол кергиси бла да алышты. Хар спортчу да Олимпиядадан чемпиону болууга итениди. Туюшоуноу кыашты тюрлюлерине уа алай бийик даражага Америкада UFC (Ultimate Fighting Championship - Абсолютный бойцовый чемпионат) саналды да, мен да анда туюшорго сиемем. Атам да, мен да хар заманда да анга итенибиз.

- Эномото бла тобушууден сора сени Америкада кыаштырыкчыла дегеле бар эди. Ол алаймыды?
- Бир кышуми предложение этилгенди, алай, айтпаймын, мен жаңалда UFC-ни сайларым. Он жаңы бла сёвшешиле бардырылдыла, шёндө аны июсюндө айттырга сиймейме. Аллах айты, хар не да тийишчилиси болуп.

Туюшоуноу кыашты тюрлюлери бла кереш-

Томенланы Альберт (биринчи тизгинде ортда) редакцияны ишчилери бла.

генделе UFC-ден Бийик даражалы организация жюкду. Мен Мурат Кештов бла сёвшешем. Ол Америкада Нью-Джерси шахарда менин спортчуланы юриктөлөни 17 жыл болады, аны анда кесими клубу да барды - «K Dojo».

- Бизин интервьёубуз оккурук жаш кыштыла уа не айтырыш эдинг?

- Эмбизде спорт бла керешиле болуушун жашаны саны өсгенди, мен алага колго кёрпозтала эзем, бек аламатды. Ёкюнөгүдө Бабуентде беш спорттан барды, алаңда жаруула бардырылган битеу онла курауларганды. Жалаңда эрименттеп, көч сайын керешилерге, юрикторго, коюноно, кесиги да аммай ишлерге керекти.

Жаруу кезюноуде кочлоркор боласа, кыаштырыкчыла да эмне этерге сиеме - Кырабашланы Эльдарты, Гадалияны Альберте, Ахаланы Аслаңгана. Дагында хар заманда да кышылма болган адамдала, не жаңы бла да болушканыла - атам Хусейинге, энта Османланы Эльдарты, Атабийланы Алимге, Битмурадан Алимге да ыразылгымы айтырыш сиеме.

- «Битва под Москвойга» кыаргыра Бабуентден, Акы-Суудан, Хасаниндан, башка элерибизден да кёптелген эдиле, алаңда да сау болууга джужик эдим. Республиканын башына эришууде экибиз кыштарыгыны билеме, ол мени ёхтемлендирди.

Ушакны ТИКАЛАНЫ Фатима бардырылды.

ЭЛЬБРУСОИД

Алгаракылада газетте билдиргенибизча, быйыл кышарчай-малкыяр жаш тёлөгө болушулук эти «Эльбрусойд» фонду он жыл толганды. Анга аталып таш ишле да бардырылгандыла, ол санда чыгармачылык конкурсу да болганды.

Фонду айныууна себеплик этгенге - саугыла

Алай бла окуучула алты номинцияга кере ишле хазырылгандыла: фонду аталган эм иги халар, наму, сурат, «Эльбрусойд» кыураган мепориетинде июсюндөн халар, кышарчай-малкыяр халкыны тамблагы коюноно июсюндө эм иги оюм-халар, сора эм иги видеоагышылду. Окуучула уа эришуле тири кыаштыхандыла. Бу конюде уа конкурсу эсеплери чыгарылгандыла эм хорлагытаны саугаларгандыла.

Жорге эм иги ишле сайлаган тын туюш эди. Нек дегенде хар келген чыгармада сабийини фахмусу, кёз кыарамы кёруне эди. Анга жазычу Гадалияна Ибрагим, Кышарбаты-Малкыяр кыурап университетини Филология институтуу малкыяр тилден кафедрасыны таматасы, профессор Кетенчиланы Мусса, Имму-излем институту тамата кыурауучусу Аллопаны Алим киргенди.

Кетенчиланы Мусса, окуучуучу алыгышылды, бу конкурсу маңгасына улуу болганын белгилегенди. «Сизин кибик жашла, кыштарыкчылы бигоночте жашауудула, аны тамблагы коюнолдо. Сизин хунериги, бу шёндө этген затларыга бла тохтап кышайлы, мындан арысында да айныр, сиз аны азыгытандан келген тёлөгөте да ётдюркюроз деп ушанам. Алай болган кышардай, миллетибиз да жашаркычы, аны бети да ариу жаңы бла ачыклаган деп, алай сумама. Бу кёрмочонок, кышарбаты-Малкыяр бичген бек кышын эди. Нек дегенде хар ишле сизин кыол

жылууугу ангылашына эди. Хар чыгарманы кесини энчи ашыны, кышарбаты», деп, Кетенчиланы Мусса сабийлеге, алаңга болушкан устанлагы да жюрек ырызгылы билдиргенди.

Алай бла фонду халкыны тамблагы коюноно июсюндө эм иги намуу Муруланы Халимат (Огары Малкыяр) бла Тугуранлы Людмила жагынан кыла, эм иги презентация Кышарканы Фатимадан (Налычкы келгенди). Огары Малкыярдан Герт кышкыны Хасан а гитче кышкындам кылала ишле бергенди. Кышарчай-малкыяр халкыны тамблагы коюноно июсюндө эм иги оюм-халарны аватарлары уа Гызыланы Асият Изаюва, Ахмадова Малика, Атабийланы Амина (Налычкы), Тербулатаны Халимат (Шалшук) хорлагандыла.

Андан сора да, халкы билим беруюно олтичири Бичиланы Хусейин аткандан айырмада болгана да саугалангандыла. Алаңга Герт кышкыны Хасан, Алаңга Жансурат (Огары Малкыяр), сора эм гитче конкурстар Бызынгадан иююнчоно классны окуучуучуланы Джамиле тийиш болгандыла. Биринчи оюн жерин алганы кытапала, техника бла саугалангандыла. Андан сора алаңга хазырылау, фонду ишине тири кыаштыкан устанла - Ботталаны Любовь, Аналаны Ида, Кышарканы Люба, Аналаны Светлана, Энеиланы Азия

нат, Ахматланы Лооза, Байчеккуланы Мариям, Цийканланы Мариям энци белгилегенди. Эришуно июсюндө айтты, Налычкын тутуучу номери школуу малкыяр тилден устаны Мускуланы Жанна сабийле бу мепориеттига сейр этил кыаштыканын белгилегенди. Анда окуучуна намула курагандыла, суратла ишлегенди. Бызынга орта школуу малкыяр тилден устаны Ботталаны Любовь а ала конкурсу июсюндө эшиттелер окуна сийош, сизин кыюлга алгандыры билдиргенди. Алай Чочолайны Сайхат-улуу наму, Атамалыни Лида халар-оюм жагындаыла, Аналаны Джамиле уа инжигенден гол кыасыл ишлегенди.

Окуучуланы, устанлаганы да фонду республикада ёкюнөгүдө башчысы Аналаны Марат алышаркылаңды. «Сабийле ишлеге затла кыларат, сейр этил тургандыла. Ала алгач кышарчай-малкыяр кышкыны салгыналары, келлери, жюректери бла ишлегенлери бамамды. Хар чыгарма да айырмады десек, ажарына туюшолорго», дегенди ол. Марат Арзетювич, аланы юриктен устанлагы да эмне эде, алаңга юриету ишлеринде жетишимле, саулык-эсенлик тебегенди.

Кышарканы Люба, Аналаны Азия

Жамаат организацияла

Алгадан хазырылап башлауу тийишли кёргендиле

Келир жук 8-чи марта малкыяр халкы зорч бла тууган жеринден кёрюрюлгенли 70 жыл эбегерде, Ма аны кышай берилерге керек болганына июсюндө барганды сёз «Алан» жамаат организацияны Советини бу конюде бардырылган кезуюу жетийлуунда.

Кёпке, аны анжармасы, Кёпке, аны анжармасы, иназымы бузадыла, кеслерин тапсы жуортедиле», дегенди.

Ол кёп андан, артыкча та тишорула, 8-чи марта кыара кирге июсюнгерини айтханларда да эсте салганды. «Аны себеппи кёп жетийночюлдө ёлген адамларын эстерип бла байлам-ресулубуни генерал-лейтенант Бейпалааны Суфиян халкыны бызына тарыкчыла бек бушуулуга саналган коюнобюно белгилеуе сагышын шёндөдө эттерге керекте деп, сёзано алай салганды. «8-чи марта кёпчюночюлдө ёлгенлине эмда аны азабын сынагандыны мемориаланы кыштында Мечиланы Кизимин кышарчына, хар заманда, толпе салынкычылдыла. Музейге кирп кышарга оюнуелгенде да аны эшкилери ачык болуудула. Алай алай-да бир торлоу жийилуу бардырырга керек туюлду. Мемориал Келтуру министрестюну

уучредженимасы. Кёпке, аны анжармасы, иназымы бузадыла, кеслерин тапсы жуортедиле», дегенди.

Ол кёп андан, артыкча та тишорула, 8-чи марта кыара кирге июсюнгерини айтханларда да эсте салганды. «Аны себеппи кёп жетийночюлдө ёлген адамларын эстерип бла байлам-ресулубуни генерал-лейтенант Бейпалааны Суфиян халкыны бызына тарыкчыла бек бушуулуга саналган коюнобюно белгилеуе сагышын шёндөдө эттерге керекте деп, сёзано алай салганды. «8-чи марта кёпчюночюлдө ёлгенлине эмда аны азабын сынагандыны мемориаланы кыштында Мечиланы Кизимин кышарчына, хар заманда, толпе салынкычылдыла. Музейге кирп кышарга оюнуелгенде да аны эшкилери ачык болуудула. Алай алай-да бир торлоу жийилуу бардырырга керек туюлду. Мемориал Келтуру министрестюну

ЭСЛЕПЕ ЧЫГАРЫУ

Аманлык бла кюрөшгөн юзү жолларын кысык кесерге

Бу конюде Россияны МВД-сыны Налычкы Управленийы быйылны сентябр 9-аында оператив-кыулулук эти ишине эсебин чыгарганды. Анга атобон жыйылыла КММР-де ич ишине министрени орунбасары юстицияны полковник А.М. Арашатов Налычкы шахарны прокурору З.Х.Тюстанов, Налычкы шахар округу жер-жерли администрациясыны башчысы кенгешчиси С.Х.Бертозов, КММР-ни Парламентини Президенти кенешчиси А.Н. Барсагов, КММР-де МВД-ны инспекциясыны баш инспектору С.А.Афанюнов, Налычкы шахарны прокурору орунбасары М.А.Масеава бу Б.М.Дюклов эм башка оюнуу кулулукчула, службаланы келечилери кыаштыхандыла.

Законсу сауут-саба, наркотикле салтуу э транспорт урулу бла байламы амангык ишере кышма кюрөш кыюлга кыашты алынганыны хайырындан алаңы саны ич кесекке аза барды. Ичиги ишине, наркотикле хайырылган этилен аманлык ишле да аз болгандыла.

Дагында алап кёп шарт тоюлго келтиргенди чыгарып сёвшешкен оюночула. Сёз иююн, КММР-де ич ишине министрени орунбасары М.Х. Арашатов Налычкы шахарда экстремист немет берилгенди саны бизге тура болган 325 адамдан ич кесекке кёл болгандыларын айтканды. «КММР-де МВД-ны оюночулары шахарны орталгыранда, артыкыда КММКУ-ну, «Ара»-рамканы тирилеринде халкы бек тыныска эдиле. Аны бла байламы полицияны участка поликомочнейерини ёкюнөгүдө, ОГИБДД-га эм башка службаларга шахарны администрациясы, «Ара»-рамканы оюнулары бла келишип, бирлешип, тер медицина болушук бергенди не деп ёкюнөгучолени транспорттары чырмауусу жуорюра онгла кыурагы деп, борч салынганды», дегенди.

Андан сора деп, он рамканы тирилеринде бир торлоу нызамга эм жоруктуура сайылмай сатуу

Кенгеш Россияны МВД-сыны Налычкы Управленийы начальни кыулулугун божгалы халда тутууган Гергаланы Мэраты башчылаганды бардырылганды. Анда жаңы башындан берип тамамалынган ишине эм 4-чо кварталда борчланы юсюндө итилганды.

Россияны МВД-сыны Налычкы Управленийы начальни кыулулугун орунбасары полицияны полков-

никы Бечеланы Магомед шахарда аны Налычкы Управленийы быйылны сентябр 9-аында оператив-кыулулук эти ишине эсебин чыгарганды. Анга атобон жыйылыла КММР-де ич ишине министрени орунбасары юстицияны полковник А.М. Арашатов Налычкы шахарны прокурору З.Х.Тюстанов, Налычкы шахар округу жер-жерли администрациясыны башчысы кенгешчиси С.Х.Бертозов, КММР-ни Парламентини Президенти кенешчиси А.Н. Барсагов, КММР-де МВД-ны инспекциясыны баш инспектору С.А.Афанюнов, Налычкы шахарны прокурору орунбасары М.А.Масеава бу Б.М.Дюклов эм башка оюнуу кулулукчула, службаланы келечилери кыаштыхандыла.

Законсу сауут-саба, наркотикле салтуу э транспорт урулу бла байламы амангык ишере кышма кюрөш кыюлга кыашты алынганыны хайырындан алаңы саны ич кесекке аза барды. Ичиги ишине, наркотикле хайырылган этилен аманлык ишле да аз болгандыла.

Дагында алап кёп шарт тоюлго келтиргенди чыгарып сёвшешкен оюночула. Сёз иююн, КММР-де ич ишине министрени орунбасары М.Х. Арашатов Налычкы шахарда экстремист немет берилгенди саны бизге тура болган 325 адамдан ич кесекке кёл болгандыларын айтканды. «КММР-де МВД-ны оюночулары шахарны орталгыранда, артыкыда КММКУ-ну, «Ара»-рамканы тирилеринде халкы бек тыныска эдиле. Аны бла байламы полицияны участка поликомочнейерини ёкюнөгүдө, ОГИБДД-га эм башка службаларга шахарны администрациясы, «Ара»-рамканы оюнулары бла келишип, бирлешип, тер медицина болушук бергенди не деп ёкюнөгучолени транспорттары чырмауусу жуорюра онгла кыурагы деп, борч салынганды», дегенди.

Андан сора деп, он рамканы тирилеринде бир торлоу нызамга эм жоруктуура сайылмай сатуу

Конкурс

Жерлешлерибиз жюрини сейрге кыалдыргандыла

Платигорскде вокалистлени «Алманы ауазы» деген халкыла аралы театр эм цирк искусствону «Олимге жолда» атлы конкурслары башында башчары бизни республикадан Май районун «Беректе» сабий сандын жашчыла бла кызычыкыла баргандыла.

Мулары алаңы сейр этдиргенди. Жыр эришууге он жюздөн аслам сабий кыаштыкан эди. Эм эришуу конкурстанда бизни республикадан Май районунун жырчылары толгун Дарина Белоблосканы бла Анастасия Коростелыва жырларын барыса да жараткандыла. Жаш артист уа Шарлф Перрону «Оңчаяр крауви» жомогун кёртүзгенди эм аны бла конкурсу лауреатары болгандыла.

Сабийлеге эришууге барырга ахча болушукчуу району оуптёрионно номери школуу директору Анжела Артюнова, сёзано «Алан» да кыаштыканы Светлана Шуугачыла бла тамга юриетуоюсу Елена Дювгаа этгенди.

Наталья ЮРЧЕНКО. Май районунун жырчылары пресс-службасы.

Поэзияны байрамы

Закийны уллу сүймеклик бла эсгергендиге

Кенже эли Маданият ююнде Куулийланы Къайсыны тугустан кюнине атап тобешу болганды.

Кууцаланы ингири Искустооланы Север-Кавказ институту студенти Азамат Ивазов бла Кенжени маданият ююнде ишленген Залина Тагиева бел алга Акъ-Суу эли Маданият ююкю таматасы Созайнаны Заурбек Къайсынын суратин саугагытга жиберген билдиргендиге, аны алгышылу сөзлери да окугандыла.

Ирмизаланы Батимат окуганды. Ызы бла уа Къайсынын назмулары малквар, орус, къабарты тилде эшитилгендиге, «Нартсана» той-оюн коллектив поэти сөзлери жазылган жырданы айтканды.

Сахнада уа уллу экрандан Куули уллу кеси къарай эди жыйылганла. Документи кадрда уа Эдуард Колмановскича, Алим Кешковча, Заубер Тхага-

СУРАТДА: Людмила Балова бла Атайбиланы Алий.

Алий, Къайсыны алтымышчы жылдан бери танганын айткы, болсада, аны назмуларын окуй, ардан-арта аны кесине жанганды ача коленин чертгенди. Профессор Эфендианы Салихге Къайсыны юсонден онбиртомлук китап чыгарганы ююн испас этгенди. «Алай ол поэти чыгармачылыгыны жалаңда отуз процентиди», - дегенди.

Атайбиланы Алий Кенжеде Маданият ююде ишленгенде да республиканы белгиле адاملарыны чыгармачылыктарын халкъ аспаптага жайыуагытга уллу къыйын салгынары ююн жорек ыразылыгын билдиргенди. Москвада къуралган «Бизни Кавказ» деген жамаат организацианы атындан испас къагыт да бергенди. Ахырында уа поэти кеси ойнор назмусун окуганды. Нальчикде сабий библиотека-

раганла анга «Дунягытга жаркы кезден къарагыт» деп атагандыла. Ол да бошдан тойлодо. Поэти аллай аты бла назмус барды. Аны Къабарты-Малквар къыр ал университети студенти Къайы-

зитовча белгиле адамла аны юсонден ким да ёхтомленирча сөзле айткандыла. Экрандан Къайсыны сөзлери жазылган жырд да эшитилгендиге. Шёндюголю гуманитар академияны ректору Атайбиланы

АСКЕР КЪОЛ ТЮЙЮШ

Османланы Мухтарны бла Герийланы Хусейни жетишимлери

«Спортха - хау, терроризмге - угъай» деген чакъыруу бла бабугенде аскер къол эришууден VII-чи республиканы турнир болганды. Аны району администрациясыны Жаш тлю, спорт эм туризм комитети эм республиканы аскер къол сермешледен федерациясы къурагандыла.

Турнирге республиканы районларындан бла шахарларындан 180 аслам спортчу къатышканда. Финалда эм чемпионли сагында Османланы Мухтар бла Герийланы Хусейи хорлагандыла.

Кеси ауурдукларына кере биринчи жорек Чочуланы Омар, Алим Шалов эм Эндрейланы Аслан чыккандыла.

Герийланы Абдул-Керим, Гасыланы Исмаил, Мовзаланы Тауан эм Тогузгаланы Батыр экинчи жерле алгандыла.

Хорлаганылары барысына да грамотала, майдалла эм башха сыйла саугыла бергендиге.

Спорт бла жорешген жаш тлеюну арасында право жаны бла бурукълыкдан ишле бла жореше болмаганылары юсонден республика спорт комитетни таматасы Герийланы

Эс бургуз!

Тазирле кезицунде тленселсе, гау айтылмаз

Тазирни кеси ыразылыклары бла тлеюну болжалы 70 суткады. Андан сора заманда терсиклиги болганла администрация жууатка тартыла. Ол а былайды: тазирни өлчөмө весди, администрация жууатка тартууну юсонден оору сынау 15 суткады деи созулады, борчул халда иштелу болжалы да 200 сагытга деи барады.

Тазир тлеюну амаллары: бакла (ГИС ГМП), терминал. Терминалда ГИБДД-ны ююнде эмда «Шалушка», «Бахан», «Урух» жол-патруль постлада да барыла.

Тазир тленгенине шагъатлык этген шартлары: ГИБДД-га электропочта бла (07sbdps@gmail.com), неда факс телефонга (8(8662)495567), неда туюнлей ГИБДД-га жибергери.

Тазир салынганганы бла къалганыны юсонден информацияны КъМР-де бу телефонлага сөшшюй 8(8662)40-55-99, 49-55-86, 49-55-51 билгире боллукъду.

Ол Россияни МВД-сыны ГОУБДД-сыны сайтында да барды.

Неда КъМР-де былай электропочтага 07sbdps@gmail.com былай бир ача тазир болганыны юсонден заявка берире.

КъМР-де МВД-ны ГИБДД-сыны пресс-службасы.

Нальчикде «Медицина консультация-диагностика ара» къыр ал бюджет саулукъ сакълау учрежденины сынаулу эм уста неврохирург врачы ГАБАРАЕВ Георгий Георгиевич 79 жылдына өлгенле улу бушу эттенини билдиребиз эм аны жууукларына бла ахуларына къайгыт сөз берези.

Сабанчылары, Курданылары, Малкъарлары, Чеченлары.

Бизге жазайыла

Кеси къайгыбызны кеси биз этейик

Эрттеден бери жарысган соруларымы Тёммоланы Мухадин «Заман» газетни 198-199 номерлеринде басмаланган «Нек тюрленеде элдер, арыбизни, тауларыбызны, суларыбызны этпери?» деген материалында бютюнда нек кооздагы. Аны себепли мен да оюмларымы, ала уа къруу менкиле болмаганыны толу басынама, билдиреим.

Бек жореге бла жарысды Мухадин келир тлеюбюзге. Шахара жашагын таулу юйге кирсенг, ача тилинде сөлөшгөн аз Кесибизни атамыздыла. Шёнда окума Анастолейле, Юриэле, Витала болгъанбыз, туудукла уа? Сора алагыт неге керекди сени Жанхотиянг, Былымынг, Тонгуз орунгун да?..

Окуй билмейбиз деп, газетни бизни алыргы да унамайдыла. Ма аны себепли аны тиражи жылдан-жылгата тошо барады. Айып тойломодо бизге? Аны жазган угъайн, айтыргы да къыйынды. Жалаңда халкымыз газетни 2660 экземплярнын алады. Биз а жою мингден артыкъ бола ушайбыз деп Кеси ана тилини билмесенг, аны бла сөлөшсөнг, эчи миллетлей къалалмаздыгыныгы къалай аныламыз? Сагыш этсек, бизни къайры барлыгыбызны бу шарт бек тюз кергезеди.

Мухадин бек магъаналы ишни кёргенди. Алагыт биз кесибиз жууат илгерге керекбиз. Тышындан киши да келмез, болушмаз. Хар таулама деген адам газетибизни алыргы керекди. Сабийлени кесибиз койретмесек сөлөшпирге, адетге-ызга, башха ким юйргетидилар?

Администрацияларыбызда ишленгенде да, халкыда айтылуучулай, айдан тошо-гешдиле. Бизни бла бир элде жашайдыла. Кесибиз айыра туруп, билгире керекбиз, кимни салыргы таматага.

Теммо улуну материалыча, уллу, терең, магъаналары болган статьяла «Заман» газетибизни бетлеринде терк-терк басмалана турсала, барыбызга да хата болмаз эди. Бир тюрлю агитация этмегенлей окума аны тиражи өскер эди. Кеси къайгыбызны кесибиз кёрюрге керекбиз.

БЕЗЮЛАНЫ Мухарбий. Черек район.

Футбол

Эсеп оюннга кереди

Футболну миллет лигасыны 22-чи турунда Нальчикни «Спартак» Владикавказда ол жерли «Алания»-га 0:1 эсеп бла хорлатканды.

Тобешуно экинчи жарыманда уа Прискин алгарыкыда болдурамлай къалган кезуилери ююн, къарауулары алында иги крорейим дегенди, нёрлер Габулов эм Дулавла бирге ол башында сагъынлыгъан топу сөткени ишле алай урганды.

Пресс-конференция

«Алания» баш тренери Владимир ГАЗЗАЕВ кеси майдана-рендя «Спартак» хорлар ююн.

Тобешуно экинчи жарыманда уа Прискин алгарыкыда болдурамлай къалган кезуилери ююн, къарауулары алында иги крорейим дегенди, нёрлер Габулов эм Дулавла бирге ол башында сагъынлыгъан топу сөткени ишле алай урганды.

Бизни футболчуларыбыз а, ол кюн тири ойналмаганылары ачууланлы, керексиз жерде жорукъла да бузукълукла тлеу этип, «сары карточкалары» алып, алагыт бошгандыла бу тобешуно.

алагыт иги кесек къармашыргы тошенин чертени. Сора магъада ахыр эсеп оюннга кере болганды, нальчикчиге уа мындан арасында жетишим токемге бел къошанды.

- Эки команданы арасында оюна чемпионатлада, Россияи кубонда да хар заманда да кыты сермеше бла бардырычуудула. Бу жол да алай болгъанды. Кетиди, бизни жашларыбыз да къауум кере халатла жиберген эдиле, алай арда иги ойнагандыла. Бек башы юн очю алгъанбызды. Биз алаңы эсебизге къошаргы тыишили эдик, - дегенди ол.

Тимур ШИПШЕВ бу жол «Спартак» иги ойнамаганын, майданга чыккыганла ол алагыт салган

Чемпионаты 22-чи турдан сора турнир таблицасы

Table with columns: КОМАНДАЛА, О, К, Т, Х, О. Lists football teams and their performance in the 22nd round of the championship.

Магъа бу футболчула ойнагандыла: «Алания» Гудиев, Хозин, Зайцев, Григорев, Дакоста, Дулав (Даркжиев, 76), Байрив (Хадзарев, 61), Шемберас (Плиев, 85), Бакаев, Габулов, Прискин (Машуков, 80), «Спартак» Степанов, Рогович, Засеев, Абазов, Габус, Чеботару, Руа, Коронв (Буйтраго, 82), Шаваев, Медведев (Гошово, 75), Сирадзе (Аверьянов, 46)

Сары карточкалары Байрив, Дакоста, Шемберас, Хозин, Зайцев, Сирадзе, Аверьянов, Медведев, Гошово алгандыла.

Бу тура башха командала былай ойнагандыла: СКА-Энергия - Арсенал Т 0:0, Енисей - Мордовия, Газовик Ор - Торпедо М 0:2, Урал-Энергия 0:0, Сибирь - Динамо СПб 0:2, Ангушт - Балтика 1:2, Шинник-Ротор 1:0, Химик Дз-Салют Бл 1:0.

Келир магъны «Спартак» 10-чу ноябрьде кеси майданада Новосибирскни «Сибирь» командасы бла тобеширдик. Оюн 16 сагытта башланырдыкды.

Къурулуш

Шёндюголю спорткомплекс боллукъду

Отгары Малквар бек уллу элерибизден бирди. Алай, башха таулу элерибиздеча, анда да арт жыллада жаш тлею спорт бла жорешчи бир тюрлю спорт меким ишленгенди. Бу элли болкучула бютюнлюкде жаруу этген залы да жашла кеслери тап халга келтирген эдиле. Шёнда да мында предпринимательлени болушуклары бла спорт комплекс ишлене турды. Аны къурулушу 2 жылдан артыкъ барды.

Терт къатлы комплексни узунлугу 42 метрди, кенлиги уа - 18. Тобюнде котельнясы эм башха техника отула боллукъдула. Андан сора мында жууунган жерле бла адамла тешини киичиниче жерле куураликъдыла. Ауур атлетика бла жорешчиге сюйгенлени заллары да бу этажда боллукъду.

Къужонланлы Эмирча.

Черек районун администрациясыны пресс-службасы.

ла къураллыкдыла. Анда дагыда тренерлени кабинетлери да боллукъду. Алагыт алагытга не бла жорешчилерин кёрпуртуура этилгенди.

Биогонлюкде мекям ичинден спортлоюду. Аны терезелери да ориенталыдыла. Бек суукъла тошгюнчо, башын жабар мурад барды.

Спорткомплексни кесини къонакъ юйю да боллукъду. Ол а бери эришүүлеге тышындан халлик спортчулага тапкъыгы деп этилди. Къурулуш ача тошгенине кере алай барды.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

Акция

Жыйылган ырысхыланы - къолайлы юйорлеге

Зольск районун Билим берюу заведенисыны башламчылыгытга бла «Иглиц от» деген жандуурлук къорм-армакы былай бешинчи кере бардырыла. Анга районну битеу билим берюу учрежденилери къатышхандыла.

кёл сабийли юйорлеге юлешиниптиди, жанызалай къылган къартагыла уа аш-азыкъ наборла хазырланылыкдыла.

Маринета БЖАХОВА-КУНАШЕВА. Зольск районун администрациясыны пресс-службасы.

Баш редактору орунбасары КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан

РЕДАКТОРЛАТИЯ: АТТАЛЛАНЫ Жамал (баш редактор) БЕШПАНЛАНЫ Муталип (баш редактору орунбасары) ТОКЪЛУЯЛАНЫ Борис (жоунали секретарь) ТЕКУЯЛАНЫ Хауа (жамауат - политика бөлүмюно таматасы)

ТЕЛЕФОНЛА: Редактору иривёнычы - 42-43-61 Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууапны секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корреспонда - 42-63-52. РЕДАКЦИЯНЫ БЕ-ЮМЛЕРИ: Жамауат-политика бөлүм - 42-67-68, 42-24-02. Экономика бөлүм - 42-66-73. Куулуура бөлүм - 42-75-82. Социальный политика бөлүм - 42-66-76, 40-59-18. Жанызлыкка эм спорт бөлүм - 40-39-93, 42-66-71. Письмоуа эм режамна бөлүм - 42-37-94. Тиражыла бөлүм - 47-31-28. Сурат алынуу - 42-68-72. Бухгалтерия - 42-30-87. Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бла къагыт жоретмейди. Къою жамауатла режамна этилмейди эм ала артык кайтарылмадыла. Гастеде басылганганы материалла айтканганы оюмла редакцияны оюму бла келишмесе боллукъдула. Алагыт алагытга хар зап ююн Россияи Федерацияны Басма-Корсетчи хазинауа тыишиликке материаллары авторлары кеслери жууулыдыла. Редакция авторлардан 400 габгет тизгинден (магъала) бла жауапкъы 5-6 бот) кесини жамауат къоруула жыла баскылары-Малквар регион инспекциясы 1994 жылда 14-чу июньда регистрация этилгенди. Регистрацион номер—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагы КъМР-ни Асланы Институтунда ойнайды. Газетни басмагы КъМР-ни почта суваны федеральный коммулатор службагы хазыр этгенди. Газет «Тетраграф» ООУ-ну тизгин раффисында басмаганды. Нальчик шахар, Ленин алагыт проспекти, 33. Газетлени велерине тапкыруу ююн КъМР-ни почта суваны федеральный Управленисына тапкыруу. Телефонла: 76-01-28, 76-01-10. Газетлени режамнагытга сатыу ююн КъМР-ни «Роспечать» акционер обществосу жуууады. Телефон: 42-69-34

Номерге граффити кере 19 00 сагытта кыл салында. 20.00 сагытта кыл салындаганы.

ГАЗЕТНИ НОМИНІ: Чыгарганы: Османланы Хайсыя - дежуурнай редактор; Кетегенилени Зульфия - жуууапны секретары орунбасары; Зоевталы Идил (1,2-чи бетле) Бийчекчуланы Жаннета (3,4-чи бетле) - корреспонда. Тиражы 2660 экз. Заказ № 2793

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЩАТЛЕЙН АДРЕС: 360000, Нальчик шахар, Ленин алагыт проспекти, 5. электрон почта: elbor_50@mail.ru